

TAPAHTUI OMASSA PIIRISSÄMME

KARJALAISEN KULTTUURIN KURSSI järjestetään Nurmeksen evankelisen opiston ja Nurmeksen ort. ja lut. seurakunnan toimesta 22.—26. 6. 77. Kurssi alkaa Valamon luostarissa, jatkuu kolmena päivänä Nurmeksessa ja päättyy Kuopiossa. Kursseilla käsitellään laajasti karjalaista perinnettä ja ortodoksisuutta luennoin ja tutustumiskäyntein. Mukana ovat arkkipiispa Paavali, maa-herra Timonen, prof. K. Pirinen, Heikki Kirkinen, toht. H. Koukkunen. Kyykkäpeliin tutustutaan Sulo Karhun opastuksella. Kurssin johtajana on khra Raimo Töntsi. Lisätietoja ja esitteitä saa os.: Nurmeksen ev. opisto, Linja I, 75999 Nurmes tai puh. 976-30 012, 30 007.

KARJALAISEN KULTTUURIN PÄIVÄT ovat Pikku Vienassa, Suomussalmen Kuivajärvellä 28.—30. 6. 1977. Sen järjestäjänä on Suomussalmen kulttuurilautakunta. Toteuttajana on sen lisäksi Ylä-Kainuun Kansalaisopisto, Kajaanin ort. seurakunta, suomussalmelaiset kulttuuri-järjestöt ja Kuivajärven paikallinen väestö. Karjalan Sivistysseuralta on tiedusteltu ideoita ja toivomuksia.

Suosittelleemme kesämatkaohjelmaanne. Katsekkaa myös Runon ja Rajan muita kohteita.

KALEVANPÄIVÄN APURAHAT: Suomen Kulttuuri-rahasto on Kalevalanpäivän aattona juhlavassa jokavuotisessa jakotilaisuudessa myöntänyt kulttuurimme käyttöön ja tutkimuksiin apurahoina yhteensä 3,3 milj. markkaa. Poimimme muutamia kohteita, jotka kiinnostavat heimolaisia:

Fil. lis. Jukka Ervamaa Kalevala-aiheista kuvataidetta käsittelevään väitöskirjatyöhön 10.000 mk. Fil. maist. Pirkko Raitasalo kahta karjalaista juhlaperinnettä vertailevaan lisensointityöhön, toisen vuoden stipendinä 6.000 mk. Mainitsemme, että Pirkko Raitasalo on KSS:n pitkäaikaisen sihteerin, kirjailija Iivo Härkösen sisaren tytär.

Eteläkarjalaisten Nuorisoseurojen Liitto r.y. eteläkarjalaisen kansanmusiikin taltiointiin, kartoitukseen ja tutkimiseen 10.000 mk. Karjalaisen perinteen työryhmä karjalaisen maaseutu- ja kaupunkiperinteen tallentamiseen ja tutkimiseen, toisen vuoden stipendinä 28.000 mk. Karjalan Liitto r.y. salmilaisen perinnenäytelmän toteuttamista varten Seurasaaressa 1978 6.000 mk. Pääkaupungin Karjalaisten Soittokunta r.y. soittimien, nuottien ja tarvikkeiden hankintaan 5.000 mk. Suomen Harrastajateatteriliitto r.y. karjalaisten perinnenäytelmien esittämiseen 4.000 mk. Torkkelin Säätiö Viipurin kaupungin historian kirjoittamiseen 10.000 mk. Viipurin Lauluveikot r.y. laulu-leirin järjestämiseen 80-vuotisjuhliin valmistautumisen yhteydessä 4.000 mk.

HYVÄT KARJALAN HEIMON TILAAJAT

Olemme jälleen aloittaneet lehden tilausmaksun perimiskorttien lähettämisen. Jos olette ennättäneet suorittaa maksun jo ennen postisiirtotilikortin saapumista, olkaa hyvä ja hävittääkää kortti. Kiitoksia!

Kalevalaseuran vuosikirja 1978 on aiottu toimittaa seuran pitkäaikaisen varapuheenjohtajan, prof. Pertti Virtanen juhla kirjaksi hänen täyttäänsään (20. 5.) 60 vuotta. Teoksen aihepiiri liittyyisi Karjalaan, artikkeleita on aikomus pyytää kielen, kansanperinteen ja historian tutkijoilta. Teokseen tulisi myös Tabula gratulatoria.

KARJALAISEN KULTTUURIN EDISTÄMISSÄÄ-TIÖ käytti viime vuonna avustuksina ja apurahoina karjalaisen kulttuurin edistämiseen ja tukemiseen mk 242.000, josta säätiön oma osuus oli mk 214.624. Avustukset jakaantuivat seuraavasti:

Arkeologia 4.128,12 mk, historia 56.426,62 mk, kansanmusiikki 7.960 mk, kansanperinne 31.833,26 mk, kotiseutu-toiminta 11.347,50 mk, murre 20.100 mk, museotoiminta 11.620,25 mk, opiskelu 38.500 mk, sosiologia 2.022,45 mk, taide 24.554,70 mk ja muu toiminta 6.131,26 mk.

Säätiön vuosikokouksen ja juhlan yhteydessä Joensuussa 5. 3. 77 tunnustus-palkinto mk 3.000 myönnettiin ikonitaitteen tutkijalle, fil. tri Aune Jääskelle, säätiön kunniajäseneksi kutsuttiin kauppat. tri, kauppaneuvos Kalle Kuusinen. Hän on syntynyt Sortavalassa.

Säätiö tekee suuriarvoista työtä ja kiinteästi seuraa aikaisemmin laatimaansa kokonaisuohjelmaa.

Aito karjalainen tsasouna nousee piakkoin Juuan Pyötikköön entisen starovierojen, Venäjältä Karjalaan saapuneiden turvaa etsivien vanhauskoisten ortodoksien hävitetyin luostarin tuntumaan. Pyötikön entinen luostari-alue on Juuan kirkolta noin 15 km Nurmekseen päin, Pielisen rannalla. Muistona entisistä starovieroista on nyt kiviaidalla aidattu noin 750 m² suuruinen kalmistoalue. Oy Kaukas Ab lahjoitti sen Nurmeksen ort. seurakunnalle 22. 5. 75. Seurakunta on rakennuttanut kalmistolle kolme hirsistä krobua ja rautaportin. Tsasounan rakennushankkeen takana on em. seurakunta ja Juuan kunta. Paul Jakovuo on lahjoittanut hirret. Tsasounan esimallina on ollut Tolvajärven tsasouna. Piirustuksen on laatinut rakennusmestari Santeri Juppi. Koristesuunnittelun laatii opettaja Niilo Saavola. Tsasouna rakennetaan keräysvaroin. Kustannusarvio on mk 48.500,—. Lahjoituksia voi osoittaa Juuan ja Nurmeksen Osuuspankkeihin nimellä »Pyötikön tsasouna». Tsasounan on määrä valmistua juhannukseksi 1977.

Toimitusjohtaja Jussi Niemelä on valittu ulkomaankaupan agenttiliiton hallituksen jäseneksi. Aikaisemmin UAL:n hallitukseen ovat kuuluneet seuraavat karjalaiset: Kosti Pamiilo, Paavo Mattinen, Toivo Sairanen, Väinö Vilkki ja kauppaneuvos Juho Kuosmanen.

— Vihitty: vuosineuvos Magnus Erik Tuomas-Kettunen Johanneksen lut. srk:sta ja rouva Julia Ahlström o.s. Naumoff Helsingin ort. seurakunnasta.

KSS:n 70-vuotisjuhlan vieraita Nina Sailon kodissa. Vasemmalta: fil. maist. Alli Risberg, Nina, Aino Heiskanen o.s. Nykänen, kirjailija Onttoni Miihkali ja vaimonsa Outi, Domna Huovisen tytär. Aino on Domna Huovisen tyttärentytär, KSS:n jäsen ja Kalevalaisten naisten toiminnainen Kajaanissa.

Alli on Miihkalin ja Outin tytär. Ruotsin kouluhallitus käyttää häntä asiantuntijana suomen kielen ja kulttuurin opetuksessa. Alli opettaa ruotsalaisille myös kalevalaista runoutta ja karjalaisten herkkujen, piiraiden, paistin ja hapanleivän valmistusta.

osallistunut Suomen taiteilijaseuran, Nuorten., S. taidegraafikkojen, Viipurin taiteilijaseuran, Taidemaalariliiton, Helsingin taiteilijaseuran ja kolme kertaa S. taideakatemian näyttelyihin. Ulkomaisissakin näyttelyissä Olavi Pulkkanen on ollut mukana Tukholmassa ja Saksassa. Omia näyttelyitä on ollut Helsingissä -51-75 kaikkiaan kahdeksan ja Ruotsissa asuessaan useita. Viipurin taiteilijaseuran maalauskilpailuiss tuli II palkinto ja apurahoja Olavi Pulkkanen on saanut yhdeksän.

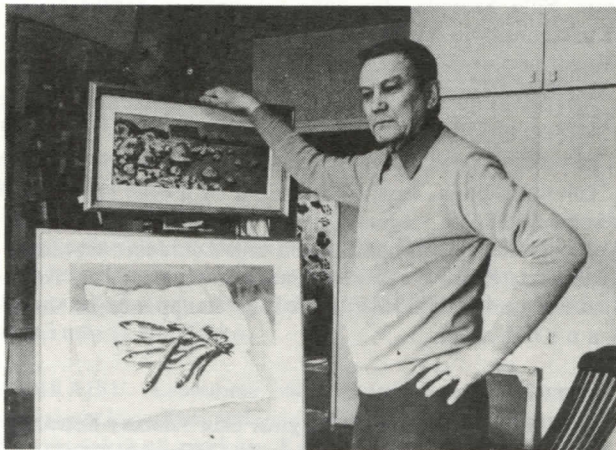
Jäsenyyksiä on: TML, STG, Helsingin PS, VTS ja Tommaso Campanellan t. akat. Teoksia on pankeissa, liikelaitoksissa, Ateneumissa, Amos Anderssonin, Viipurin taiteen ystävien, Helsingin kaupungin, valtion, Taidetta kouluihin ja Helsingin Ev. lut. seurakuntien kokoelmissa. Piirustamisen ja maalamisen synnyt syvät varmaankin saavat uusia virikkeitä siinä opetustyössä, missä Olavi Pulkkanen toteuttaa itseään Toimelan, Espoon Työväenopiston, Suomi-Salama-Pohjolan taidekerhon, Helsingin kansakoulunopettajien taidekerhon jne. kuvantekijöiden parissa.

Tulolansaaren kauniit maisemat, Laatokan sininen vesi, kalastus- ja saaristomaisemat, karjalaisen isoäidin ja -isän kuvat heijastuvat isojen akvarelli- ja öljymaalauksen sarjoista, jotka täyttävät Olavi Pulkkasen ateljeerin. On abstraktio-, asetelma-, kukka- ja sisäkuvakautakin. Väsymätön käsi ja sivellin ikuistavat kuitenkin mieluiten saaristomaisemaa, kalastajaa ja aurinkoa, joka jokaisesta maisemasta tuntuu heijastavan lämpöiset säteensä yhtä helakasti kuin muinoin Laatokan saaristossa.

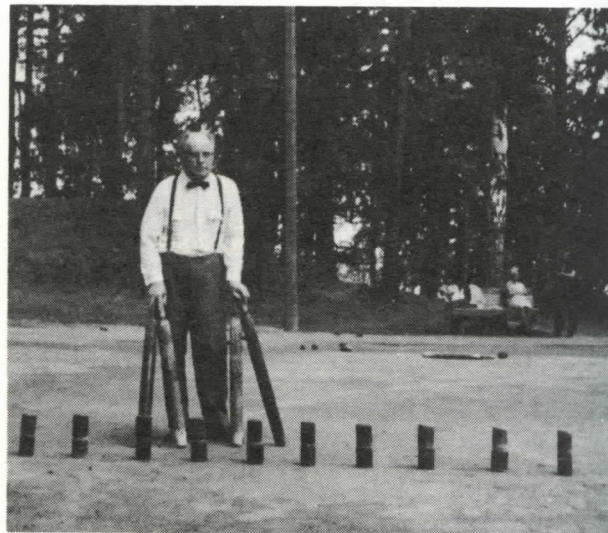
Zuli Tarhonen

MERKKIPÄIVIÄ

60 vuotta täytti 1. 4. 77 Sortavalan mlk Tulolansaaressa — Soukanrannan kylässä — syntynyt taiteilija Olavi P u l k k a n e n Helsingissä. Pulkkasen perheen 5-vuotiaalla pojalla oli tapana isoisan raamatut ja virsikirjat piirtää täyteen omia kuviaan. Opettajan kannustettua poikaa, I palkinto piirustuksessa — 40 mk — vesivärit, jotka poika osti marjankeruurahoillaan Sortavalan kirjakaupasta, ja tietenkin Suomen taideakatemian koulu -37-41 tekivät Olavi Pulkkasesta taiteilijan, jonka teoksia nähtiin näyttelyssä jo -42. Tästä lähtien Olavi Pulkkanen on

Olavi Pulkkanen

Pekka Mirola

75 vuotta täyttää 23. 6. 77 sotilasmestari evp. Pekka M i r o l a Helsingissä. Hän on suorittanut elämäntehtävänsä puolustusvoimissa. Hän on syntynyt Suojärvellä. Eläkevuosinaan hän on toiminut myös taksinkuljettajana ja autokoulunopettajana. Hän on myös kyykkä- ja tuohimestari sekä kotiseututietouden »elävä tietosanakirja». Hänen lempilaulunsa on: »Kajaisjärven on äijä kalua...»

87 vuotta täytti Nikolai M a r k k i n e n 2. 3. 77 Juankoskella. Hän on kotoisin Impilahdelta.

87 vuotta täytti **Martta Siikaneen** o.s. Larkkonen 19. 3. 77 Juukassa. Hän on kotoisin Suojärveltä.

85 vuotta täytti **Eudokia Lehvonen** o.s. Simanainen 10. 3. 77 Liperissä. Hän on kotoisin Suistamolta.

60 vuotta **Matrona Huutokivi** o.s. Balashov 20. 3. 77 Rautalammilla. Hän on kotoisin Aunuksesta.

50 vuotta täyttää **Aino Lähde** o.s. Kallio 19. 4. 77 Hyvinkäällä. Hän on kotoisin Vienan Pirttilahdesta.

75 vuotta täytti **Iivo Varpalahti** Juukassa 15. 3. 77. Hän on kotoisin Aunuksesta.

Tuonilmaisiiin ovat siirtyneet:

Kunnallisneuvos **Juhani Leppälä** kuoli 15. joulukuuta Porvoossa. Hän oli syntynyt 10. 5. 1880 Nummella.

Kunnallisneuvos **Leppälä** oli viimeinen maamme ensimmäisen yksikamarisen eduskunnan elossa ollut jäsen ja yksi Karjalan Liiton veteraaneista.

Kunnallisneuvos **Leppälä** valmistui opettajaksi Sortavalan seminaarista vuonna 1902 ja työskenteli Sortavalan Kirjavahden kansakoulun opettajana aina vuoteen -16. Myöhemmin hän toimi Pellervo-seuran konsulenttina ja osuuskassojen tarkastajana.

Karjalassa kunnallisneuvos **Leppälä** toimi lukuisissa yhteiskunnallisissa luottamustehtävissä, erityisesti maatalouden ja osuustoiminnan piirissä. Karjalan luovutuksen jälkeen kunnallisneuvos **Leppälä** siirtyi Askolaan.

Eduskunnan jäsenenä kunnallisneuvos **Juhani Leppälä** oli useaan otteeseen kaikkiaan 29 vuotta. Eduskuntatyöstä hän vetäytyi vuonna 1950. Apulaissosiaaliministerinä hän toimi vuosina 1929—30.

Sortavalan, Karjalan ja Kustannus Oy Karjalan äänen säätien puheenjohtajana kunnallisneuvos **Leppälä** toimi pitkään ja hän kuului myös Karjalan Liiton sekä Karjalalehden hallitukseen.

Kansalaisansioista **Juhani Leppälälle** myönnettiin kunnallisneuvoksen arvonimi vuonna 1932.

Kunnallisneuvos **Leppälä** siunattiin haudan lepoon Porvoossa.

Maanviljelijä **Johannes Raunisalo** kuoli Sotkamossa 23. 1. yli 78 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt Suojärven pitäjän Kuikkaniemen kylässä 14. 1. 1898. Lapsuus- ja nuoruusvuodet hän asui meille karjalaisille tunnetussa Bomba-nimisessä talossa, josta isältään peri maanviljelysopin ja tarmokkuuden yhteiskuntaelämään. Mentyyään naimisiin kolmekymmenluvun puolivälissä hän rakensi sukutilallaan talon ja harjoitti maanviljelystä talvisodan alkamiseen saakka. Suojärvellä asuessaan **Raunisalolla** oli erinäisiä kunnallisia ja yhteiskunnallisia luottamustehtäviä. Niinpä hän Sotkamossa asuessaan jatkoi samaa työsarkaansa. Sotien päätyttyä **Raunisalo** asettui asumaa hankkimalleen maatilalle Sotkamon kunnan

Johannes Raunisalo

kirkonkylän tuntumaan. Tänne hän rakensi talon ja tilan hyvään kuntoon. Karjala ja karjalaisuus oli hänen sydäntään lähellä, aina ja joka paikassa. Hän kuului Sotkamon Karjalaisseuraan ja Sotkamon Tiistaiseuraan.

Elisabet Laajoki

Rouva **Elisabet (Jeli) Laajoki** o.s. Lesojeff kuoli helmikuun 3. pnä Loimaalla. Hän oli syntynyt toukokuun 17. pnä 1895 Mellilässä, missä hänen isänsä, Vuokkiniemen Kivijärveltä kotoisin ollut **Matti Lesojeff** oli kauppiana.

Jeli Laajoki eli koko ikänsä synnyinseudullaan, mutta kävi kerran katsomassa esi-isänsä maita Kivijärvellä.

Hänet saatettiin haudan lepoon Loimaalla helmikuun 12. pnä 1977.

Työnjohtaja **Ville Mäkelä** kuoli 21. 11. 76. Hän oli syntynyt Isossakyrössä 22. 7.26.

Nuorempana hän toimi autoilijana, viimeiset 15 vuotta hän oli TVL:n Ylistaron tiemestaripiirissä työnjohtajana. Isossakyrössä hän osallistui usean vuoden ajan tielautakunnan toimintaan. Hän osallistui tarmokkaasti riistanhoitotyöhön. Muutenkin **Ville Mäkelä** tunnettiin innokkaana luonnonystävä. Luonnonläheisestä toiminnasta hänelle on myönnetty Metsästäjäin Keskusjärjestön ansiomerkki. Häntä jäivät kaipaamaan vaimo, o.s. Saari, ja kaksi poikaa, isä sekä sisar ja veljet perheineen.

Mäkelän suku on kotoisin Vienasta.

Vivi Marttina kuoli 22. 11. 1976. Hän oli syntynyt 11. 5. 1902.

Anna Rouvali o.s. Lukkanen kuoli 29. 12. 76 Tervasojoella. Hän oli syntynyt 4. 5. 1904 Aunuksen Repolassa.

Matti Virolainen

Matti Virolainen, syntynyt 7. 3. 1884 Miikkulaisten Alakylässä, kuoli Kokemäen sairaalassa 29. 11. 1976.

Matti Virolainen syntyi Miikkulaisten Alakylän Vironmäellä, jossa hän vireänä inkeriläisenä nuorukaisena osallistui monipuolisesti kylänsä ja seutukuntansa rientoihin. Tultuaan Suomeen v. 1919 hän toimi Raudussa merkittävällä tavalla inkeriläisten toimikunnan tehtävissä. Asuttuaan Kannaksella useissa pitäjissä, mm. Sakkolassa ja Hiitolassa sekä Metsäpirtissä, hän asettui vuonna 1925 Ensoon, josta hän joutui kaksi kertaa evakkoon, Kotkaan ja Tainionkoskelle. Vuoteen 1949 hän oli Enso-Gutzeitin palveluksessa.

Enson aikana Matti Virolainen toimi monin tavoin inkeriläisten yhdistyksessä.

Myös moniin Karjalaseurojen harrastuksiin Matti Virolainen osallistui. Hän on käynyt ahkerasti pyhäjärveläisten, sakkolaisten ja hiitolalaisten kesäjuhilla sekä ollut karjalaisten edustajana eri tilaisuuksissa.

Matti Virolainen oli erittäin terävämuistinen inkeriläisten historian, kultuuriharrastusten ja kansanperinteen tallettaja ja kertoja. Hänen muistissaan oli harvinaista kertovaa, kalevalaista runoakin. Muistelmia hän kirjoitti utterasti lehtien palstoille.

Taito Pälikkö

Toimitusjohtaja, majuri evp. Taito Herman Riku Pälikkö, (ent. Palenius) kuoli Kilossa 3. 1. 1977. Hän oli syntynyt 9. 8. 1911 Somerolla. Tultuaan ylioppilaaksi Riihimäen yhteiskoulusta hän siirtyi puolustusvoimien palvelukseen. Kadettikoulun hän kävi 1932—34 ja STK:n 1938—39. Hän erosi puolustusvoimista 1946 ja siirtyi luontaishoitolan pitäjäksi. 1948 hän perusti To-Lu Oy:n, jonka toimitusjohtajana hän oli kuolemaansa saakka.

Taito Pälikkö puolusti talvisodassa Karjalaa Laatokan pohjoispuolella, Pitkärannan-Uomaan suunnalla »mottiritamalla». Tuolloin hän oli IV armeijakunnan pioneerikompanian päällikkönä. Hän muisti Karjalan Sivistysseuran naisjaostoa useina vuosina To-Lu -tuotteilla.

MUSTAN TYÖN RAATAJIA: Anni Lehtonen Vuonnista esitti vuonna 1914 Samuli Paulaharjulle sananlaskun:

Karilan miehet, ne on kaikki kirvesmiehiä.

Sanan **Karilan** hän selitti: Karjalan. »Karjalas tiijättä mittysii miehii on. Siel ei ole herroi. Kun ei ole ollut kouluikana, ni ei tullun herroikana. Karjalan miehet on kaikki kirvesmiehiä, mussan työn roatajii.»

(SKS Samuli Paulaharju c 9257-9258)

KYYKKÄ

Kyykän kunniakirjat

myönnettiin Karjalan Sivistysseuran 70-vuotisjuhlassa 10. 10. 76 Helsingin Karjalatalon juhlasalissa seuraaville:

Helsinki: Niilo Prähky, Vihtori Poravaara, Pekka Mirola, Elsa ja Tuomas Keränen, Niilo Kononen, Oskari Toivokainen, Paavo Rahikainen, Aleksanteri Pesonen, Kosti Pamilo, Åke Pollari ja Boris Karppele.

Kylmäkoski: Pentti Ehoniemi.

Nurmes: Aleksanteri Paavela ja Vilho Karhu.

Kuopio: Aleksanteri Poresvuo ja Niilo Jokiniemi.

Forssa: Erkki Känkänen ja Onni Tuusa.

Hamina: Onni Heino.

Pielavesi: Vasili Kontioinen ja Aaro Rajasuo.

Turku: Hugo Ettanen, Yrjö Rautanen ja Pauli Jousimo.

Myllykoski: Toivo Toropainen.

Raisio: Eino Huttunen ja Eero Kelonen.

Imatra: Paavali Siilamo, Lauri Jantunen ja Sulo Juvonen.

Hämeenlinna: Tuomas Kuparinen ja Veikko Karvinen.

Kajaani: Niilo Tikkunen.

Ulvila: Kalevi Kokko.

Lahti: Pentti Sillervo.

Koli: Feodor Peiponen.

Tikkakoski: Voitto Pulkkinen.

Jyväskylä: Irma ja Erkki Koho.

Hyvinkää: Vilho Hovatta.

SEURAAVA (19.) KYYKKÄTUOMARIKURSSI pidetään Imatralla, Kaukopään kyykkäkentällä 15. 5. 77 klo 10. Osanottajiksi ilmoittautuvien edellytetään tuntevan pelin.